

az előtt pedig már a Honvéd-apotheosist¹ szavalta tölem és a Jó öreg hegedüst² — ezzel lelkébe olvasztván e kedvencz költeményeim szellemét, *szellem testvér* lett velem s ez érzésnek; örömmel adom emlékül e könyvemet teljes bizalma(m) költészetével a legnemesebb jó barátságának.

Posony, 1862 jan. 16.

Lisznyai Kálmán.

Közli: KOZOCSA SÁNDOR.

ADALÉKOK A KURUC KÖLTÉSZEZETHEZ KABÓTHY ISTVÁN JEGYZŐKÖNYVÉBŐL.

Thaly Kálmán *Adalékok a Thököly- és Rákóczi-kor irodalomtörténetéhez* c. művében (1872) az I. k. 1. l.-on, a kuruc költészeti termékek első darabjaként *Tűz víz között...* kezdetű éneket ad ki, a Kabóthy István féle jegyzőkönyvből.³ Utalása szerint a jegyzőkönyv 1872-ben már az Akadémia tört.-i bizottságának tulajdona volt. Nem adja ki, de felsorolja a még benne lévő más három ének címét is.

A kuruc költészet hitelességével kapcsolatban, Thaly forrásutalásait ellenőrizve, fordult figyelmem a Kabóthy-féle jegyzőkönyv felé. (A M. T. Akadémia kéziratárában; jelzése: Tört. 8-r. 141. szám, címe: *Tractatus Eperjesiensis*.) Az első lap megmondja amit Kabóthyról a saját kezével írt jegyzőkönyvből megtudhatunk, s egyben jelzi is a kézirat anyagát: «Tractatus sive Consultatio et Congregatio Tredecim Comitatum... a die ultima mensis Aprilis usque ad diem 22 Mensis Maii in Libera ac Regia Civitate Eperies Anno Domini 1669 continuatus et per me Stephanum Kabóthy sub servitio Generosi Domini Andreae Dobay jurati notarii Saarosiensis... conscriptus». A jegyzőkönyv azonban az 1670 jun. 24-én kezdődő kassai, s az 1670 márc. 19—28-ig tartó beszercebányai gyűlés naplóit, iratait is tartalmazza, több más királyi leirattal, sérelmi felíráttal, Rákóczi és a protestáns rendek közt Sárospatakon 1669 ápr. 26-án létrejött egyezményvel, gr. Cháky Ferenchez intézett panaszlevéllel, erre adott válasszal stb. együtt.

A 313—329 lapokra lejegyzett négy vers közül Thaly csak a fent említett éneket közölte kuruc költészeti gyűjteményében. A három kiadatlan éneket lemásolva itt adjuk. Közülük kivált az első kettő értékes adalék. Egyrészt azért, mert eddig azt hittük, hogy a *Bónis Ferenc keservén* kívül (IK. 1917.336. l.) nincs más költői termékünk, mely a Wesselényi-féle mozgalomnak és következményeinek lenne a visszatükrözője. Másrészt ez a két ének az 1663-tól kezdve egyre erősödő németellenes hangulatnak (v. ö. IK. 1927. 109. l.: *Szabadságunk ronto...*, vagy még a Zrinyi életében, személyével kapcsolatban írt németellenes kifakadásokat: IK. 1923. 190. l.: *Madgyarok romlasat...*) hű kifejezője. Így képviselője annak az új szellemű költészet-

¹ Megjelent Lisznyai Kálmán *Szavalkönyve* saját költeményeiből. (1861) 169—173. l.

² Megjelent *Dalzungora* c. kötetében (1858.) 8—12. l.

³ Ugyanezt a verset az *Irodalom- és műveltségtörténeti tanulmányok a Rákóczi korból* (1892) 354. l.-ján is közlésezi. Itt 1650—1670-es években írt kódexről beszél mint forrásról, de nem ad róla bővebb felvilágosítást.

nek, amely miatt a XVII. utolsó és a XVIII. század első évtizedeiben keletkezett kéziratos költészetünk egyik felét kuruc költészet néven emlegetjük.

Az első ének (313—318. l.) meglepő éleslátással festi azokat a felelőtlen tárgyalásokat és kivihetetlen terveket — a török árulását, a 70-es évek fegyveres megmozdulását, stb. — amelyek annyi romlást hoztak az országra, «mocsokba keverték Rákóczit és Zrényit.»

A második énekben (319—325. l.) a nemzeti érzésű Theophilus meg-
rázó szavakkal tárja Philus elé mindazt a megalázást, mellőzést, szenvedést, keserűséget, melyet a német már századok óta okoz a magyarnak. A régóta be nem heggedt sebet a vasvári béke és a következő események csak nagyobb kegyetlenséggel szaggatták fel. Az ének végén jelzett időpont: 1670. jun. 2. azt mutatja, hogy e négy éneket később jegyezték be az üres lapokra. A dátum nem a lemásolás ideje, hanem valószínűleg az eredetin feltüntetett szerzetési év. Ezt mutatja az utána következő vers 1670. ápr. 28. időjelzése. A versből kiérezhető, hogy a fejletlenség már általános, a felkelés már megindult, de még nem veretett le.

Ezt a harmadik, a jegyzőkönyv 325—327. lapjain következő éneket, Thaly közzétette az ő szokott módszerével. Az ének Kabóthy lejegyzésében 7 versszakos, a strófákon belül a sorok nincsenek tagolva. Thaly közlő módszerére világot vet, ha kiadásának két első versszakát összevetjük az eredetivel:

Tűz viz között, megh ütközött, kis Magyar Ország,
végh romlásra, s-hervadásra, haylot szép virágh!
Iai mire iutál hogy el nem futál, kívül belől
mint egy aszu ágh; Mert immár érted iár, minden
felől nagy veszély; Elől tűz hátul üz, s-kerget
az víz mint az szél, bár fel néz, mert nem
mez, az mit néked, hátad mehet barátod beszél.

Thaly a többi strófában is felbontja a sorokat, megváltoztatja a szavak hangszínét, modernizálja a helyesírást.

A jegyzőkönyv utolsó verse (327—328. l.) egy Cháky Ferenc ellen írt, félig magyar, félig latin nyelvű paskillus. Mivel Chákyt még mint kassai generálist emlegeti, 1670 nov. 17. előtt keletkezett. Cháky Ferencet, (1630—1670) Felsőmagyarország és a bányavárosok kapitányát, a felkelők és a németek egyaránt gyűlölték. A magyarok nem tudták neki megbocsátani, hogy hiába küldözgették hozzá a német katonaság garázdálkodása miatt írt panaszleveleket, mikor 1670 jan. 24-én a király tilalma ellenére is összejött Kassán a megyegyűlés, Cháky kijelentette, hogy azon nem vesz részt; de haragudtak reá azért is, mert nem csatlakozott hozzájuk nyíltan. Bécsben viszont őt sem tartották a király igaz hívének. A kritikus pillanatban, a veszély percében elhagyta állomását. A Rákóczi-féle mozgalom bukása után nem igen üldözte a gyanúsakat. Csak később, hogy a pártolás gyanúját elhárítsa magáról, tesz eleget a parancsnak s elfogja, akit még el lehet. A semleges kassaiak nem tudják neki megbocsátani, hogy Kassát oly könnyű szerezlettel átengedte a németeknek. (1670. jul. 27.)

A versek szerzőjét nem ismerjük. Kabóthy minden valószínűség szerint csak másoló volt. Nyelvi sajátosságok alapján a szerző dunántúli ember lehetett.

Magyar országhnak veszedelmérül Philussal valo keserves
beszélgetése, annak az kinek.

313. l. Tuddé Magyar Országh miben légyen dolgod
Az mely követ fuioi az lészen ostorod
Abbol következik utolso romlasod
S-oda lesz ezennel réghi szabadsagod

Magyar Országh felel.

Honnét tudod kérlek Baratom ezeket
Végshő romlásomra czélozo feieket
Mond megh szépen kérlek had ércsem ezeket
S-távoztassam tőlem ily veszedelmeket.

Philus felel.

Hidd el magyar Országh Fabulat nem mondok
De hogy ha megh mondom kik legyenek azok
S-te is el hiheted hogy ő Practikaiok
S-fel kiálcs az Egből raiok szallyon atok.

Magyar Országh

Ah mely nehéz szokot bocsattál fülemben
Mely nehéz faidalmat teriesztél szivemben
Philus io baratom busulas feiemben
Nagy, ha megh nem mondog kik faradnak ebben

Philus.

Németre gondolod, s-idegen Nemzetre
Hogy jutál már végshő s-bizonyos vesztedre.
De külömben vagyon térgy csak iol eszedre
Okat vetni fogod az te Nemzetedre.

Magyar Országh

314. l. Kérlek io barátom ne kinezd szivemet
Nagy busulasokkal, ne terheld feiemet,
Mond megh kik akarnak vesztetni engemet
Nével s-szabadsággal hires Nemzetemet

Philus.

Fiakat neveltél szeghény Magyar országh
Ollyakat az kikenél nagyobb az okosság
Hogy sem réghieknél s-ha nézem bolondságh
Deáksághban usznak, s-oda katonaságh.
A. dicit, I. dicit Zászlokat emellyünk
Megh bántodásunkért erős fegyvert vonnyunk
Ha Bécsben lészen-is, király ellen mennyünk
Az Magyar Koronat feiéről le vonnyuk
Ha tekéntem pedig fegyverhez szokatlan
Lovát iol nyargalni többire tudatlan,
Taborozni nem tud, de kialt orczátlan
Vármegyék gyülésén, hogy már nem tudatlan.
Az Országh Törvényét erőssen forgattya,
Az igaz értelmét abba ő nem lattya
Feiének mint tetzik ugy Magyaraztattya
Eözvedgynek Arvanak io Iussát rontattya

315. 1. Vármegyék gyűléssén Vitézek nyelvekkel
 Asztalnál io borral teli tvegekkel
 Bait vinak erőssen sok ellenségekkel
 Biztattyák magokat nagy győzödelmekkel
 Vitézségznek nálok legh nagyob czégére
 Az ki karomkodik Istennek lölkére
 Esküszik hamissan az ő Istenire
 Felebaráttjának ártatlan feiére.
 Ezek az vitézek most mit mivelének
 Nagy dicséretessen fegyvert emelének
 Az Okosság mellől igen el menének
 Midőn éretlenben dologhoz kezdének,
 Quid quid agis, agas prudenter azt mongyák
 Et respice finem, mert onnan a' Ioságh
 Függh minden dologban, avagy az gonosság
 Boldogtalanságh is avagy az boldogságh.
 Az nagy Oskolanak, nagy böles Directori
 Ez nagy zurzavarnak erős Promotori
 Véghső romlásának ti vattok Authori
 Rakoczi házának ti vattok rontoi.
 Azt tuttatok talan mind ugy következnek
 Gondolt dolgaitok, s-ugyan végben mennek.
 De másképpen iárnak kik Éghben nem néznek,
 Es minden tudotul tanácsot nem kérnek
316. 1. Iol tudgya az Isten mire czéloztatok
 Midőn az Pogányhoz sokszor irattatok
 Tuttunkra nem lévén minket el attatok
 Kiért ratok szallot az Eghből az átok
 Az mint Bécsben vannak minden Irasitok
 Töröktül megh küldve, hogy lassa királytok,
 Minemü hűséggel néki szolgáltatok
 Hűség színe alat miket forraltatok.
 Kinnal iutalmazza az Eördögh szolgálit
 Ugy iár ki kívánnya az Török igáiát
 De fel nem tette volt talán Oculáriát,
 Fő Director Uram, s-nem latta Példáit.
 Csuda hogy oly gyakran iárnak Oskolában
 Director Úraim, s-mégh is Poesisban
 Nem láták mit foglal, ezen vers magaban
 Felix quem faciunt aliena pericula cautum.
 Tekines io Director, Magyar Cronikaban
 Megh látod, miért vesztek nagy Várak hazánkban
 S-mint vesztek Nemzetek kik biztak Poganyban
 Megh találod világh Historiáiában.
 Director Úraim de mit miveltetek
 Kik nem tanultatok az idegen káron
 Minket is hurczoltok, ide s-tova sáron
 Kiből ki sem vontok, talán dragha áron
317. 1. Nagy romlást tettetek most Magyar Országban
 Rakoczi és Zrényit kevervén Mocsokban
 Kiknek dicsőséghez házok s-méltóságban
 Volt, s-tündöklőt nevek keresztény világban.
 Munkálkodástoknak, szabadságh volt czéllia
 Hogy megh nem tartotta azt, Ország királlya
 Ha tekéntem, senki iobban nem rabollja
 Azt, mint zurzavarnak fel emelt zászlóia.

Oda szabadságha az Nemes Embernek
 Oda Nemességhek Városbélieknek
 Nyakon fogják őket, helye idézésnek
 Nincs már sem az régi Nemessi Törvének.
 Ez az testi lelki kit vártál szabadságh,
 Nemes Vérből álló szegény Magyar országh
 Igy szolgáltaik-é benned az igasság
 Raiód (?) hátal raita, Nemességh s-Urasságh.
 Az igaz királyod mikor bánt ugy veled
 Mikor Törvény nélkül bilincsbén volt kezéd,
 Nem bátor házánál, most már fő Embered
 Pusztá lesz ezennel szőlőd és erszényed.

Magyar Országh.

- Oh Philus barátom, mely megh epet Anya
 S-szerenestlenséghek boldogtalan Leánya
 En vagyok Egh alatt, szememre hogy hannya
 Az Világh ezeket, s-senki nem is bannya
318. l. Oh fiak, rosz fiak halaadatlan fiak
 Miért vattok szerzői véghső romlasomnak
 Miért mecžitek torkát édes Annyatoknak
 Miért attok rosz példát a' több Országoknak
- Mostoha orában ti vattok fogantva
 Boldoghtalan napon ez Világhra adva
 Atkozot üdőben keblemben fogadva
 S-anni iavaimmal méltatlan táplálva.
- Viperák faizati, ugy bánnak Annyokkal
 Születvén, ki rághják bélleket fogokkal
 S-azért kárhoztatnak halaadatlanokkal,
 S-im engem is megh vert Isten illy fiakkal.

Sapienti Satis.

Super hunc Pasquillum Replica Sequitur.

Philus Theophilus
 Nem igaz Magyar Vér
 Practikál Istentül
 Alnokul sok iot kér

Magyar Országh végnő veszedelmének okait ki raiszolo
 Philusnak, megh felel Theophilus.

319. l. Az szegény megh romlot, s-el pusztult Magyar nép,
 Csak ugy marat immár, mint az falon az kép,
 Melyrül ha az festek el kopik már nem ép
 Szines ábrázattya nem lehet többé szép.
- Illy siralmas sorsát, édes Nemzetemnek,
 Szivessen sainálván romlását véremnek,
 Philus ió Baratom igyekezetednek,
 Látom folyamattját hizelkedéssednek
- Nem hiszem szivessen saynálnád romlássát
 Mert veszedelmének színled okozását
 Nem hiszem érzened szörnyű pusztulását
 Másra kenegetvén illy keserves sorsát.

Futtatod elmédet amaz irásodban,
 Melyet az fel zendült világi habokban
 Nem régen bocsattal ni világosságban,
 Okokat keresvén az ártatlanságban

De fel nem találtad romlásunknak okát
 Mert a' tölgye között keresed a' szarvát
 Noha imít amot tapogatód kárát
 De hízkeléssel mázolod pohárát.

320. I. A. dicit I. dicit nem törvéntelenség
 Soha azért reánk nem ütöt ellenség
 Inkab országunkban akkor volt békesség
 Az mikor folyt köztünk az törvény s- kegyesség.

El hid io barátom, iaí lesz akkor nekünk
 Hogy ha el vettelik réghi szép törvényünk
 Utanna csusz menten hid el szabadságunk,
 Melynek a' galléra tartatik megh tölünk.

Ugy látom Magyarul iól tudz te szollani
 De Magyar vért benned nem látok buzoghni
 Mert szines pennával kezdettél volt írni
 Akarvan Németnek azzal kedveskedni

Veszésünknek okat azokrul le rázod
 Az kikre nagy méltán kellene ruháznod
 S-kiket romlásunkért kellene korpáznod
 Azokat ki mentvén, Véredet korpázod.

Igaz dologh ugyan vagyon oly Magyar vér,
 Az ki az szél után minden felé el tér
 Hazáiához hamis bőriben el nem fér,
 Prachikál, s masoktul ellene fegyvert kér.

Rész szerént megh vallom Országok romlását,
 Okozhatta ezis véghsó pusztulását,
 Sőt segítette is nemzeni gyász sorsát,
 De derekassabban ezek szótték Kassát.

321. I. Sűrű panaszinknak megh nem halghatása,
 Sok iniuriánknak megh nem orvoslása
 Az Német rendeknek hatalmaskodása
 Im lón Országunknak véghsó pusztulása.

Az király hitivel pecsételt Diplomák,
 Mindennek láttára im megh nem tartatnak,
 Az mi szabadságink csuda mint rontatnak,
 Kik Eöstül marattak, most tékozoltatnak

Nemzetünknek réghi híres dicsősségét,
 Az Német tapodgya, már réghen épségét,
 Megh mocskolta rutul minden ékességét,
 Rut sárban keverte tőkéletességét.

Ezt hogy bé hunt szemmel már megh unták nézni
 Insolentiáit Németnek szenvedni
 Tovab nem akarták, nem kell csudálkozni
 Mert az hoszu tőrés pórt szokot fayzani

Iol tudod migh Magyar birtokában voltunk,
Mint rosa virághzot az mi állapotunk
Nem hatalmaskodot senki addigh raitunk¹

De mihelyt Austria foghta üstökünket
Mioltha az Németh kezében vett minket,
Azolta vesztettük minden épségünket,
El szedvén a' Pogány szép örökségünket

322. l. Tuddé nálunk nélkül hányszor tett véghezést
Az Pogány Nemzettel, romlásunkra kötést,
Országunk kárával, békességhez szerzést,
Lámbor szomszédinkkal csinált őszve veszést.

Pénzünktül megh fosztván, megh meczé torkunkat,
Ki vévén közüllünk minden Aranyunkat,
El foghlalta tőlünk kincses Tárházunkat,
Használván már réghen minden Bányáinkat,

Eő Tiszteket osztot sok érdemetlennek
Nem volt becsületi érdemes személynek,
Az kit Magyar viselt, már attak Németnek,
Mind ezek okai mi veszedelmünknek.

Ellenünk oly titkos practikát forraltak,
Alánk nagy álnokul gödröt, vermet ástak,
Mint Morvát, Slesiát, csak nem ugy aggattak,
Minden dolghainkat rutul fel forgattak

Menni keserves bút, látot szép Országunk,
Menni végh helyeink nélkül mi marattunk
Miolta az Német uralkodik köztünk
Harmad részében is csak alégh marattunk.

Edes Nemzetünkön menni sok vér ontást,
Egyszer-is mászor-is minémü koborlást,
Kegyetlenül tettek keserves praedálást
Pogány sem tehetne ennél nagyob rablást.

323. l. Midőn közinkben iőt egynéhány Ezerrel,
Gondoltuk megh harczol maid Török vezérrel
Megh tromfollya az mi kárunkat ezennel,
Megh segét bennünket nagy győzdelemmel.

De mint lőn az dologh, édes Nemzetünkért
Soha fegyvert nem vont az Német, Magyarért,
Nem harczolt egyszer is mi szabadságunkért,
Szomiuhozta inkább holtigh a' Magyar vért.

Am Montecuculi romlását Váradnak
Bé hunt szemmel nézte, ugy Ersek Uyvárnak
S többeknek, az kik ha mind számban volnának,
Olvasásrais sok üdöt kívánnának

¹ A versszak negyedik sora a kéziratban is hiányzik; nincs számára hely hagyva: kifelejtette a másoló.

Igy több Német Urak hasonlót követtek
Magok sem esatáztak, nekünk sem engedtek
Csak egy fordulást is éretünk nem tettek
Sőt inkább bennünket rontottak, vesztek.

Ezt sok bő példákkal meg bizonyíthatnám
Ha szükségtelennek lenni iol nem látnám
Es nyilván valonak lenni ha nem tudnám,
Sokszori dolghokat kiis raiszolhatnám

De hiszen az ki ezt által nem láhattya
Az Német Practikát nem tapasztalhattya
Soha annak nem volt Magyar indulattya,
Ha magha romlását ily könnyen mutattya.

324. 1. Nem tudgya mit tegyen az Nemes Szabadságh
S mely unalmas légyen amaz titkos rabságh,
Ideghen nemzettül fűghni meltatlanságh
Az kihez nem szokott az igaz Magyarságh.

Hogy penigh amaz két Nagy Urat mocsokban
Keverték némellyek, hogy már gyalázatban
Arrul most nem szollok ez én irásomban,
Ki ki mencse maghát, mit vétet azonban

Hát a' sok fekete Santa Ignatz Fia'
Mit mivel egyebet? épségünket vija,
Practikál naponként kincsünket ki sija,
Plutot Furiakkal romlásunkra hja.

Több efféle gonosz nughatalan elmék
Kik mind Unicornis, s- Oroszlani oly fenék,
Mi veszedelmünket szerencsére vetnék,
Noha ők szerzették, mégis másra kennék.

Te penigh már benne lévén ez romlásban,
Nyűgi édes Nemzetem halálos ágyadban,
Mert nincsen reménség, semmi orvosságban
Nincs ki meg segítsen ily nagy nyavalyadban.

Egyedül az Isten lehetne orvosod,
Iora fordíthatná még szomorú sorsod
S-noha készen vagyom már gyászos koporsod
Altala lehetne még szabadulásod.

325. 1. Bizd hát az Istenre, minden nyavalyádát,
Egy szível lélekkel foghiad dolgadoit,
Reménséged felet le nyomia baiodat,
El hozza rövid nap szabadulassodat.

Finis 1670 2. Junii

327 1. Dignos digna decent.

Ily szakalos csillagh támad (in auditum)
Indul ab occasu, délre ad nagy Idum, (?)
Délről az északra, fordul quid confusum,
Kereng Kassa felé, rendeletlen fusum,

¹ a jezsuiták.

Ugyanis ha változ az Syderum cursus
 Quod omen ex Tauro debet esse ursus,
 Mint hogy embereket astra regunt rursus
 Sequitur azok közt, rendeletlen cursus.

Chák Ferencz reitekből, prodijt in lucem,
 Ki embert követet, sed non Deum Ducem
 Jövendől Sybilla, et frangas hanc nucem.
 Mit érdemel dignum est, hogy tolleret crucem.

Nagy méltán Országának, sed non Deo places,
 Kit dicsérni restelsz, in Capella taces
 Emberhez is renes tuae sunt fallaces
 Rosz nyelved sok színbén dum succendit faces

Agnosce teipsum mert bizony deliras
 Nagy okosság mellett dum facis res miras
 Prudenti sit satis, vitéz vagy de Péráz (?)
 Te atkaid multos concitant ad iras.

Sem neved sem hired, sola crevit barba
 Az kit lac Caprinum, nevelt Szepes várba
 Jól eszedben vegyed dolgaid mi karba,
 Elő iaro nem lesz maracz az Dandárba

326 l. Esses légy nyavalyás, quod putas te esse,
 Judex az okosság, estél attul messe
 Stulta persvasio orvossagot nesse
 Cavalerus non es, vis tamen praeesse.

Rogo te Francisce, kit lác nem érdemlesz
 Illud non appetas, mert világha (?) sillesz
 Tisztet által bondsz (?) inkább hogy non fénlész
 Finalis koronád ez mindenkor fen lesz

Vagy imigy, vagy amigy, talis avagy qualis,
 Elég az hogy neved kassai Generalis
 Halhacza mit beszél felőled vitalis
 Révera non places, nec bonis nec malis.

Intelligenti satis.

Közl: VARGA IMRE.

EGY ISMERETLEN BALASSA-VARIÁNS.

Több mint hetven évvel ezelőtt találta meg Thaly Kálmán az Akadémia Marton-féle kéziratgyűjteményében az azóta talán legismertebbé vált Balassa-féle éneket: a *Boldogtalan vagyok, mert künjaim nagyok*... kezdetűt.¹ A verset Thaly is, Szilády is és általában irodalomtörténetünk Balassa szerzeményének tartja, csak Dézsi kritikai kiadása említi, mint Balassának «tulajdonított» költeményt.

A költeménynek eddig csak kilenc versszakát ismertük, s Thaly szerint sem a debreceni Lugossy-féle gyűjteményben, sem a N. Múzeum kézirat-

¹ Először közzétette Thaly Kálmán a Szépirodalmi Figyelő 1862. II. évf. 19. sz. 289—292. l. Másodszer ugyanő: *Vitézi Énekek* II. 405—414. l.